

Rudolf Rasch

Duizend brieven over muziek van, aan en rond
Constantijn Huygens

1619

Verwijzingen naar deze tekst graag op de volgende manier:
Rudolf Rasch, Duizend brieven over muziek van, aan en rond Constantijn Huygens: 1619
<https://huygens-muziekbrieven.sites.uu.nl/>
Voor opmerkingen, suggesties, aanvullingen en correcties: r.a.rasch@uu.nl
© Rudolf Rasch, Utrecht/Houten, 2018
26 juli 2018

CONSTANTIJN HUYGENS [DEN HAAG]
AAN [ANNA ROEMERSDOCHTER VISSCHER (AMSTERDAM)]
[7 MAART 1619]
62A

Naar aanleiding van een sonnet ('Aen de Sang-goddinnen') door Anna Roemers aan Huygens gezonden, wellicht met een begeleidende brief.

Samenvatting: Huygens betuigt Anna Visscher zijn leedwezen in verband met het overlijden van haar moeder. Hij stuurt Anna zijn sonnet 'De Sang-goddinnen aen Anna Roemers' als antwoord op het hare.

Bijlage: 'De Sang-goddinnen aen Anna Roemers' (Huygens 1619; gedicht).

Datering: De brief is zonder datum. De gegeven datum, 7 maart 1619, is afgeleid van de datum van het meegestuurde gedicht.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XL, portefeuille A, map 1619, fol. 5r: afschrift van brief en bijlage (autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, Suppl. nr. 2, pp. 467-468: brief volledig.

Plaats: Helicon.

Glossarium: singen (zingen).

Transcriptie

Copie.

Mejoffrouwe,

Dit volckgen singt zoo't gebeckt is. Het is goet zien dat zyluyden in't geberchte verre boven't waterpas van den wereldt woonen. 't Is niet mogelyck dat zy den handel van hier beneden uyt zoo grooten hooghte anders dan in't vercleynen connen aensien. Waeruyt ick dan mede ghisse dat spruyt dese importune cleynachtinghe van UE. droevich verlies, 't welck ick mijnenthalven altydt gestelt hebbe op den tweeden trap van de twee hoofswaricheyden die ons in dit leven mogen overcomen. Wist ick dat ghy in 't minste aen mijn metlijden twijffelde, ick zoude 'r UE. alle mogelycke versekering soecken van te geven. Docht ick dat UE. troosters ende moetgevers in dese gelegentheyt ontbraecken, ick soude myn maghere wysheyt zoo verre trachten uyt te recken, datter UE. emmers eenighe verlichtinge door zoude genieten.

Maer 't eene en can ick niet te weghe brengen sonder myn eygen vriendtschap ende goet herte, nochte het andere sonder UE. 'eygen wyse oordeel ofte te cort doen oft in twijffel te trecken. Dus swyghe ick voor-sichtich stil, blyvende niettemin,

mejoffrouwe,

UE. goede vrint ende dienaer
Constantin.

Vertaling

Mejuffrouw,

Dit ²volkje zingt zoals het gebekt is. Men kan het hen aanzien dat zij wonen in de bergen, ver boven het zeeniveau van de wereld. Het is onmogelijk dat ze de handel en wandel van zo'n grote hoogte anders kunnen

1. Worp: <eygenwyse>.

2. De Muzen.

zien dan verkleind. En daaruit leid ik weer af dat dit de bron is voor die ongelegen minachting van uw droef³verlies, dat ik voor mij altijd heb beschouwd als de tweede van de twee grootste slagen die ons in dit leven kunnen treffen. Als ik had vermoed dat u ook maar een klein beetje aan mijn medelijden twijfelde, dan had ik zeker gepoogd u daarvan op allerlei manieren te overtuigen. Wanneer ik de indruk zou hebben gehad dat u iemand zocht die u troost of moed zou inspreken, dan zou ik hebben getracht mijn povere wijsheid zover op te rekken dat u er tenminste een beetje verlichting van zou ondervinden.

Maar het één kan ik niet teweeg brengen zonder mijn eigen vriendschap en hartelijkheid, en het ander niet zonder uw eigen verstandige oordeel tekort te doen of in twijfel te trekken. Daarom zwijg ik uit voorzichtigheid, terwijl ik desalniettemin blijf,

mejuffrouw,

uw goede vriend en dienaar
Constantijn [Huygens].

3. Namelijk van Anna Visschers moeder Aafje Jansdochter, die op 26 februari 1619 was overleden.

CONSTANTIJN HUYGENS (UTRECHT)
AAN ZIJN OUDERS CHRISTIAAN HUYGENS EN SUSANNA HOEFNAGEL [DEN HAAG]
30 MAART 1619
63

Samenvatting: Huygens schrijft zijn ouders dat de behandeling van zijn zaak bij de Staten van Utrecht, [het verwerven van een commanderij van de Orde van Sint-Jan], weinig vorderingen maakt. Hij is op bezoek geweest bij Ernst Casimir van Nassau Dietz en zal die avond diens vrouw Sophia Hedwig van Brunswijk bezoeken en wat muziek voor haar maken.

Over een antwoord door zijn ouders of zijn vader alleen is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 1, pp. 99-102: brief (dubbelvel, 20x29cm, abc | d; autograaf).

Vroegere uitgaven: Worp 1, nr. 63, pp. 38-39: samenvatting.

— Rasch 1992a, p. 41: gedeelte (< Je reçoy beaucoup d'honneur ... avec beaucoup d'envie.>), in Nederlandse vertaling.

Namen: Sophia Hedwig van Brunswijk; Louise de Coligny; Dirck van Eck; Ernst Casimir van Nassau Dietz.

Glossarium: musique (muziek).

Transcriptie

Aan Mijnheere

Mijnheere Huygens, Secretaris van den Rade van State,

in't Voorhout,
in 's-Graven-hage.

Port.

Très-honorez parents,

Jusqu'à ce jourd'huy je n'ay rien fait qu'apprendre à cognoistre les rues de cette ville, en faisant la ronde sollicitative depuis le matin jusqu'au soir. Et tout cela sur un espoir ambigu que ces Messieurs puissent avoir loisir de mettre la main à nos besoignes commanderesques, qui expressement ne sont pas *van den punten van beschrijvinge*, ains' couvertelement et comme par manière d'appendice. De façon qu'aujourd'huy, qui est, comme on croit, la dernière assemblée, il faudra veoir s'il y aura moyen que, le principal achevé, ils puissent passer outre. Monsieur le Conte Ernest m'a promis d'insister auprès du Président, qui est un certain Van Eck, qu'il vueille faire son debvoir à mener l'affaire si avant, encor que de vray il n'y a moyen ni apparence que le principal s'arreste ou negligé à raison de l'accessoire.

Je reçoy beaucoup d'honneur et de courtoisie au logis de ce bon *Genade*, qui fait pour moy tout ce que luy demande. Je soupay là dedans encor hier au soir, qui fut la seconde fois. La lettre de Madame la Princesse, outre celle de mon père, a fait bonne opération tant envers luy que Madame sa femme, qui me fit l'honneur de m'entretenir longtemps hier après souper dans sa chambre, comme | 166 | elle ne fait que de sa couche. Je pense qu'aujourd'huy j'auray occasion de luy faire entendre un peu de musique, dont elle est extrêmement amatrice, m'en ayant parlé et demandé hier avec beaucoup d'envie.

Monsieur le Conte luy-mesmes a voulu prendre la peine de présenter ma requeste avec la lettre de Son Excellence au Président, comme il désire mesmes de luy faire veoir celle de Madame la Princesse. Il n'y a personne ici qui puisse approuver l'advis de mon père en ce que je deusse avoir espargné mes lettres, si peut-

estre ils ne venoyent à en disposer. L'affaire estant si incertain comme vous voyez, c'eut esté un scrupule trop dangereux de n'oser hazarder à tout événement.

Outre ce que je ne seray pas seul qui auray perdu *oleum et operum*, vous assurant bien que je ne manque point de compétiteurs, qui ont fait du damage aux meusniers toute cette sepmaine, autant que j'en ay peu faire. Or est-il que l'assemblée prochaine est apparente de n'attendre que jusqu'environ le mois de May, qui n'est pas assez pour leur faire perdre la mémoire de tant de bonnes instances et recommandations que, peut-estre, il y aura moyen de renouveler devers ce temps-là, encor qu'il fust bien à désirer d'en veoir | 167 | l'issue en cette bonne conjoincture. *Chi non può quel che vuol, quel che può voglia*. Voici comme je me console, et vay soulageant mon impatience. Je pense de faire encor un jour ou deux de séjour en cette ville, ne craignant pas d'y estre cognu comme les occasions m'en sont offertes journellement.

Je vous baise très-humblement les mains et demeure,

très-honorez parents,

vostre plus-humble fils
Constantin.

D'Utrecht, ce 30me de Mars 1619.

Vertaling

Aan de heer Huygens, secretaris van de Raad van State,

aan het Voorhout,
te Den Haag.

Lieve ouders,

Tot nu toe heb ik niets anders kunnen doen dan de straten van deze stad leren kennen, als gevolg van de bezoekreides, die ik van 's morgens vroeg tot 's avonds laat maak. En dat alles vanwege de vage hoop dat de ⁴Heren tijd willen nemen voor onze commanderij-zaken, die nadrukkelijk niet [als zodanig] ⁴op de agenda staan,⁴ [maar] alleen in bedekte termen en bij wijze van aanhangsel, zodat men vandaag, wanneer, naar men gelooft, de laatste bijeenkomst plaatsvindt, maar moet zien of ze, nadat de hoofdzaken zijn afgewikkeld, nog aan verdere zaken toekomen. ⁵Mijnheer de graaf Ernst heeft mij beloofd te zullen aandringen bij de president, een zekere [Dirck] van Eck, dat deze zijn plicht zal vervullen en de zaak ver genoeg naar voren zal schuiven, al is het, werkelijk, noch mogelijk, noch waarschijnlijk dat men het belangrijke ophoudt of uitstelt ten gunste van het toekomstige.

Ik ondervind hier veel eer en hoffelijkheid ten huize van deze ⁶L'Genade,⁴ die alles voor mij doet wat ik hem vraag. Gisteravond heb ik nog bij hem gegeten en dat was de tweede keer. De ⁷brief van mevrouw de ⁸prinses heeft, naast ⁹die van mijn ¹⁰vader, een goede uitwerking gehad, op hem zowel als op mevrouw zijn ¹¹echtgenote, die mij de eer heeft gegund om zich gisteravond na het eten langdurig met mij te onderhouden in haar kamer, waarbij ze niet van haar ligbank opstond. Ik denk dat ik vandaag de gelegenheid zal hebben

4. De Staten van Utrecht.

5. Casimir van Nassau Dietz

6. Graaf Ernst Casimir.

7. Louise de Coligny aan Ernst Casimir van Nassau, maart 1619 (verloren).

8. Louise de Coligny.

9. Christiaan Huygens sr. aan Ernst Casimir van Nassau, maart 1619 (verloren).

10. Christiaan Huygens sr..

11. Sophia Hedwig van Brunswijk.

haar wat muziek te laten horen; zij is een hartstochtelijk liefhebster daarvan en heeft mij daarover gisteren aangesproken en het nadrukkelijk gevraagd.

Mijnheer de graaf zelf heeft de moeite willen nemen mijn rekest in te dienen bij de president, met de ¹²brief van Zijne ¹³Excellentie; hij wil ook de brief laten zien van mevrouw de prinses. Er is hier niemand die vaders mening deelt dat ik mijn brieven alleen zou moeten gebruiken in het geval dat ¹⁴zij zeker tot beslissing komen. Omdat de zaak, zoals u ziet, zo onzeker is, zou het van teveel scrupule blijken geven ze niet in elk geval te gebruiken.

Daarbij zal ik niet de enige zijn die ¹olie en werk¹ zal verliezen, want ik verzeker u dat het hier aan concurrenten niet ontbreekt, die de hele week even veel schade aan de molenaars hebben aangericht als ik heb kunnen doen. Nu is het zo dat de volgende vergadering naar verwachting rond mei zal zijn, wat niet zo lang duurt dat ze de diverse dringende verzoeken en aanbevelingen zullen zijn vergeten, zodat het misschien mogelijk is het tegen die tijd opnieuw te proberen, al zou men wel wensen om de uitkomst [nu] te zien, bij de huidige goede samenloop van omstandigheden. [Maar] ¹wie niet kan wat hij wil, moet willen wat hij kan.¹ Dit troost mij en verlicht mijn ongeduld. Ik verwacht nog een dag of twee in deze stad te blijven en ben niet bang om mij hier bekend te maken, waartoe ik dagelijks de gelegenheid heb.

Ik kus u nederig de hand en blijf,

lieve ouders,

uw nederige zoon
Constantijn.

Utrecht, 30 maart 1619.

12. Maurits aan de Staten van Utrecht, maart 1619 (verloren).

13. Prins Maurits.

14. De Staten van Utrecht.
